

ARCHIWUM HISTORII FILOZOFII — I MYŚLI SPOŁECZNEJ —

ARCHIVE OF THE HISTORY OF PHILOSOPHY
AND SOCIAL THOUGHT

VOL. 63/2018

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ARCHIWUM
HISTORII FILOZOFII
— I MYŚLI SPOŁECZNEJ —

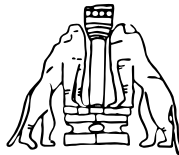
ARCHIVE OF THE HISTORY OF PHILOSOPHY
AND SOCIAL THOUGHT

ARCHIWUM HISTORII FILOZOFII — I MYŚLI SPOŁECZNEJ —

ARCHIVE OF THE HISTORY OF PHILOSOPHY
AND SOCIAL THOUGHT

VOL. 63/2018

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Zespół redakcyjny/Editorial Staff

Seweryn Blandzi (redaktor naczelny/Editor-in-Chief);
Danilo Facca (z-ca redaktora naczelnego/Co-Editor);
Przemysław Parszutowicz (redaktor wykonawczy/Executive and Web Editor)
Daniel R. Sobota (sekretarz redakcji/Assistant Editor);
Jerzy Giebułtowski; Andrzej Karalus; Sławomir Mazurek; Rafał Toczko;
Leszek Skowroński; Wojciech Starzyński; Wojciech Wrotkowski

Rada Programowa/Advisory Board

Stanisław Borzym (Honorowy Przewodniczący/Honoured Chairman)
Jacek Migasiński (Przewodniczący/Chairman)

Michel Bastit (Dijon), Silvia Bonacchi (Warszawa), John D. Caputo (Syracuse),
François Chirpaz (Lyon), Johnny Christensen (Copenhagen), Brian O'Connor (Dublin),
Loredana Cardullo (Catania), Rolf Darge (Salzburg), Juliusz Domański (Warszawa), Adam
Drozdek (Pittsburgh), Michael Erler (Würzburg), Michel Fattal (Grenoble),
Günter Figal (Freiburg), Tadeusz Gadacz (Kraków), Alexandre Guimaraes Tadeu de Soares
(Uberlândia), Wolfram Hogrebe (Bonn), Steffen Huber (Kraków), Marzenna Jakubczak
(Kraków), Anna Kelesidou (Athens), Agnieszka Kijewska (Lublin), Theodore Kisiel
(Northern Illinois), Norbert Leśniewski (Poznań), Dariusz Łukasiewicz (Bydgoszcz),
Kamila Najdek (Warszawa), Krzysztof Narecki (Lublin), Andrzej Noras (Katowice),
Zbigniew Ogonowski (Warszawa), Marek Otisk (Ostrava), Stefano Poggi (Firenze),
Marcin Poręba (Warszawa), Roger Pouivet (Nancy), Jarosław Rolewski (Toruń),
Livio Rossetti (Perugia), Clemens Sedmak (Salzburg), Gerhard Seel (Bern),
Josef Seifert (Liechtenstein), Janusz Sidorek (Warszawa), Marian Skrzypek (Warszawa),
Maciej Soin (Warszawa), Pirmin Stekeler-Weithofer (Leipzig), Tadeusz Szawiel (Warszawa),
Lech Szczucki (Warszawa), Robert Theis (Luxembourg), Marian Wesoły (Poznań),
Jan Zozulak (Nitra), Zbigniew Zwoliński (Warszawa), Jolanta Żelazna (Toruń)

Redakcja tomu/Editors of the Issue

Seweryn Blandzi (Thematic Editor), Przemysław Parszutowicz

PL ISSN 0066-6874

© Copyright by "Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej"
Warszawa 2018

Adres Redakcji:
Instytut Filozofii i Socjologii PAN
ul. Nowy Świat 72, pok. 118,
00-330 Warszawa
ahf@ifispan.waw.pl
www.ahf.ifispan.pl

Projekt graficzny: Piotr M. Kozanecki

Spis treści

JULIUSZ DOMAŃSKI Zbigniew Ogonowski: kilka wspomnień o przyjaźni i współpracy	9
ANNA TOMASZEWSKA Berkeley and McDowell on Perceptual Experience	17
MIKOŁAJ RATAJCZAK Geneza <i>Kapitału</i> a pojęciowa i problemowa struktura Marksowskiej krytyki ekonomii politycznej	35
ANNA DZIEDZIC Empiryzm i etyka w <i>Metafizyce doświadczalnej</i> Edwarda Abramowskiego	63
MICHAŁ WĘCŁAWSKI Dwa rozumy Szestowa	81
PIOTR ŁACIAK Absolutny fakt „Ja jestem” jako konsekwencja pierwszeństwa istnienia przed istotą	101
DOROTA LESZCZYŃNA Koncepcja społeczeństwa w ujęciu José Ortegi y Gasseta	117
MAŁGORZATA PRZANOWSKA Zapomniana hermeneutyka pytania a ontologia hermeneutyczna	139
ELŻBIETA ŁUKASIEWICZ The Concept of Basic Beliefs and Obligatory Grammatical Evidentiality: an Evidentiality-based Argument against Foundationalism	159

Rousseau – 240. rocznica śmierci

JEAN-LUC GUICHET Qu'est-ce qu'être Polonais selon <i>les Considérations sur le gouvernement de Pologne</i> de Jean-Jacques Rousseau	189
LUC VINCENTI Soumission et liberté dans la philosophie de Rousseau	205
MARIAN SKRZYPEK Rousseau et Wielhorski ou dialogue entre deux républicains	217

Arystoteles 2400 lat

MARIAN ANDRZEJ WESOŁY Dowodzenie / wyjaśnianie naukowe według Arystotelesa	255
---	-----

JOANNA SOWA	
Dlaczego potrzebne, skoro niepotrzebne? O materialnym kształcie przyczyny sprawczej w <i>De generatione animalium</i> Arystotelesa	283
WOJCIECH WROTKOWSKI	
... τῆ μὲν ἡλικίᾳ πρότερος ... τοῖς δ' ἔργοις ὕστερος ...: relacja między Anaksagorasem i Empedoklesem według Arystotelesa, kilku zapomnianych komentatorów antycznych i niektórych słynnych uczonych współczesnych	299
MACIEJ SMOLAK	
O <i>proairesis</i> u Arystotelesa w interpretacji Sebastiana Petrycego z Pilzna. W 400-setną rocznicę wydania <i>Etyki nikomachejskiej</i> w tłumaczeniu i z komentarzem Sebastiana Petrycego z Pilzna	327

Przekłady

MACIEJ SMOLAK	
O przyjemności – rozdziały jedenaście do czternaście, siódmej księgi <i>Etyki nikomachejskiej</i> (EN VII.11–14 1152a36–1154b34)	351
ARYSTOTELES	
O przyjemności – rozdziały jedenaście do czternaście siódmej księgi <i>Etyki nikomachejskiej</i> (EN VII.11–14 1152a36–1154b34)	367
CEZARY BŁASZCZYK	
William Graham Sumner – liberał konserwatywny. Wprowadzenie do przekładu	377
WILLIAM GRAHAM SUMNER	
Zapomniany człowiek	383

Recenzje

SEWERYN BŁANDZI	
Zenon z Elei na nowo odczytany (Dariusz Piętka, <i>Apagogeniczne argumenty Zenona z Elei w apologii Parmenidesa</i> , Wydawnictwo Stowarzyszenia Filomatów / Liberi Libri, Warszawa 2017)	411
MARIAN SKRZYPEK	
Antologia polskiego mesjanizmu (<i>Spór o mesjanizm. Rozwój idei</i> , wybrał, opracował i wstępem oparzył Andrzej Wawrzynowicz, Warszawa 2015)	431
JOSEF NOVAK	
Mathematics and Art: In Search of a Cultural History. Critical Study (Lynn Gamwell, <i>Mathematics and Art: A Cultural History</i> , forward by Neil deGrasse Tyson, Princeton and Oxford 2016)	439
BARTOSZ DZIAŁOŚZYŃSKI	
Czym różni się ontologia cielesności od fenomenologii ciała? (Anton Marczyński, <i>Ciało/Mistyka. Wstęp do ontologii cielesności</i> , Wydawnictwo Homini, Kraków 2016)	451

Contents

JULIUSZ DOMAŃSKI Zbigniew Ogonowski <i>in memoriam</i> : A Stroll Down Memory Lane on Friendship and Collaboration	9
ANNA TOMASZEWSKA Berkeley and McDowell on Perceptual Experience	17
MIKOŁAJ RATAJCZAK The Origin of <i>Das Kapital</i> and the Conceptual and Problematic Structure of Marx's Critique of Political Economy	35
ANNA DZIEDZIC Empiricism and Ethics in Edward Abramowski's <i>Experimental Metaphysics</i>	63
MICHAŁ WĘCŁAWSKI The Two Reasons of Shestov	81
PIOTR ŁACIAK Absolute Fact of "I Am" as a Consequence of the Priority of Existence over Essence	101
DOROTA LESZCZYNA The Concept of Society according to José Ortega y Gasset	117
MAŁGORZATA PRZANOWSKA The Forgotten Hermeneutics of Question(ing) and the Hermeneutic Ontology	139
ELŻBIETA ŁUKASIEWICZ The Concept of Basic Beliefs and Obligatory Grammatical Evidentiality: an Evidentiality-based Argument against Foundationalism	159
<h3>The 240th Anniversary of Rousseau's Death</h3>	
JEAN-LUC GUICHET What Does It Mean to Be Polish according to Jean-Jacques Rousseau's <i>Considerations on the Government of Poland</i>	189
LUC VINCENTI Subordination and Freedom in Rousseau's Philosophy	205
MARIAN SKRZYPEK Rousseau and Wielhorski, or Dialogue between Two Republicans	217
<h3>Aristotle 2400 years</h3>	
MARIAN ANDRZEJ WESOŁY Aristotle on Scientific Demonstration / Explanation	255

JOANNA SOWA	Why Necessary, if not Necessary? On the Matter of the Efficient Cause in Aristotle's <i>De generatione animalium</i>	283
WOJCIECH WROTKOWSKI	... τῆ μὲν ἡλικία πρότερος ... τοῖς δ' ἔργοις ὕστερος ...: the Relation Between Anaxagoras and Empedocles According to Aristotle, Several Forgotten Ancient Commentators and Some Famous Modern Scholars	299
MACIEJ SMOLAK	On Aristotle's <i>Proairesis</i> in the Interpretation of Sebastian Petrycy of Pilzno. On 400th Anniversary of publication of <i>Nicomachean Ethics</i> translated and commented by Sebastian Petrycy of Pilzno	327

Translations

MACIEJ SMOLAK	About Pleasure – Chapters Eleven to Fourteen of the Seventh Book of the <i>Nicomachean Ethics</i> (EN VII.11–14 1152a36–1154b34). Introduction	351
ARYSTOTELES	Chapters Eleven to Fourteen of the Seventh Book of the <i>Nicomachean Ethics</i> (EN VII.11–14 1152a36–1154b34)	367
CEZARY BŁASZCZYK	William Graham Sumner – A Conservative Liberal. Introduction	377
WILLIAM GRAHAM SUMNER	The Forgotten Man	383

Reviews

SEWERYN BLANDZI	Zeno of Elea Read Anew (Dariusz Piętko, <i>Zeno's of Elea Apagogic Arguments in Parmenides's Apology</i> , Liberi Libri Publishing House, Warsaw 2017)	411
MARIAN SKRZYPEK	An Anthology of Polish Messianism (<i>Dispute on messianism. Evolution of an Idea</i> , chosen and edited with a preface by Andrzej Wawrzynowicz, Warszawa 2015)	431
JOSEF NOVÁK	Mathematics and Art: In Search of a Cultural History. Critical Study (Lynn Gamwell, <i>Mathematics and Art: A Cultural History</i> , forward by Neil deGrasse Tyson, Princeton and Oxford 2016)	439
BARTOSZ DZIAŁOSZYŃSKI	What is the Difference between Corporeal Ontology and Phenomenology of Body? (Anton Marczyński, <i>The Body/Mysticism. An Introduction into Corporeal Ontology</i> , Homini Publishing House, Kraków 2016)	451